

Albin Kurti

ADEM DEMAÇI DHE PËRFAQËSIMI POLITIK I USHTRISË ÇLIRIMTARE TË KOSOVËS

Në vitet e fundit të shekullit të kaluar, rezistenca dhe qëndresa e shqiptarëve nën ish-Jugosllavi e mori formën e kryengritjes së armatosur, e cila më tej u identifikua me Ushtrinë Çlirimtare të Kosovës (UÇK). Organizatat e ndryshme ilegale e legale, paqësore e të armatosura, politike e shoqërore, po grumbulloheshin në një frymë të përbashkët të kryengritjes kombëtare kundër Serbisë. Dekadat e shekullit XX që ishin shënuar me angazhim e sakrificë për çlirim nga grupe e individë të ndryshëm, nga lëvizje e parti të llojllojshme, po sublimoheshin nën emrin e UÇK-së.

Shqiptarët e vrarë e të plagosur, shqiptarët e torturuar e të persekutuar, shqiptarët e dërgjur e të dëbuar, shqiptarët e shtypur e të shfrytëzuar, pra këta shqiptarë të panumërt e të panumërueshëm përgjatë një shekulli të tërë, më në fund, e fituan shprehjen politiko-ushtarake të ngritjes së tyre, të kryengritjes së tyre, pra UÇK-në. UÇK-ja ishte momenti historik kur e drejta politike, vullneti njerëzor, interesi kombëtar dhe nevoja shoqërore u pajisën me forcë të zbatimit.

Në gushtin e vitit 1998, Adem Demaçi merr përgjegjësinë dhe detyrën e Përfaqësimit Politik të UÇK-

së. Baca Adem e merr këtë detyrë në një periudhë shumë të vështirë për UÇK-në, pra jo atëherë kur UÇK-ja ishte duke zgjeruar territorin e çliruar, por pikërisht pas ofensivës së forcave të Serbisë kur ky territor, i cili përfshinte gati një të tretën e Kosovës, u tkurr ndjeshëm. Pra, Baca Adem, si një figurë e situatave të vështira, ftohet për atë që gjithnjë kishte qenë i gatshëm dhe që e kishte bërë edhe më herët vullnetshëm e natyrshëm: të përfaqësojë UÇK-në. Fundja, veprimtaria dhe jetëshkrimi i Bacës Adem e paraprijnë dhe e parashikojnë UÇK-në. 28 vjet në burg për lirinë e popullit, 28 vjet në burg i panënshtuar, 28 vjet burg për bashkimin e popullit, 28 vjet burg për shkatërrimin e Jugosllavisë, UÇK-ja s'mund të ishte diçka tjetër. Në gushtin e 98-s, UÇK-ja dhe Baca Adem po e takonin njëri-tjetrin ashtu qysh e gjen njeriu shëmbëlltyrën e vet teksa shikohet në pasqyrë.

Hapja e menjëhershme e Zyrës së UÇK-së në Prishtinë e inkurajoi popullin, e fuqizoi UÇK-në, i befasoi faktorët ndërkombëtarë dhe e tronditi Serbinë. Në një shtëpi njëkatëshe në lagjen Tophane filluan të vijnë prej diplomatëve të huaj e medieve ndërkombëtare deri te qytetarët liridashës që vinin nga qytetet e fshatrat anembanë Kosovës. Në zyrën e UÇK-së kanë marrë leje për të vizituar zonat e çliruara të UÇK-së dhjetëra gazetarë vendës e të huaj të cilët më pastaj mundësuan raportimet për të vërtetën e UÇK-së, për drejtësinë e luftës së saj, për karakterin çlirimtar dhe shpirtin popullor të saj.

Gjatë gjashtë muajve sa punoi kjo zyrë Baca Adem mbajti mbi 20 konferenca për shtyp të rregullta, të martave të çdo jave, dha dhjetëra intervista për gazeta, radio e televizione nga mbarë bota, përpilua me qindra komunikata e njoftime të cilat edhe ndërtuan diskursin

politik të UÇK-së edhe sprapsën akuzat e shpifjet ndaj UÇK-së. Te kjo e fundit duhet theksuar tri etiketa më të njohura: janë terroristë, janë kriminelë, financohen nga trafiket. Baca Adem dhe zyra e UÇK-së i ka çmontuar me durim e thellësi këto etiketa. Së pari, UÇK-ja nuk qëllon civilët serbë, ajo e bën dallimin midis popullit e popullsisë serbe dhe shtetit e regjimit të Serbisë, prandaj UÇK-ja ka qëlluar mbi uniformën e Serbisë dhe jo mbi njeriun serb. Së dyti, UÇK-ja besonte në popull dhe shërbente vullnetarisht. Luftëtarët e UÇK-së nuk paguheshin për luftën që bënin për dallim nga policët, ushtarët dhe paramilitarët serbë. Së treti, financimi i UÇK-së ishte nga populli në Kosovë dhe nga ai në mërgatë. Në Kosovë, UÇK-ja merrte shërbime e të mira materiale falas nga popullsia, ndërkaq nga mërgata merrte donacione financiare, shumica dërrmuese e të cilave ishin donacione të vogla të klasës punëtore shqiptare në Perëndim. Baza e financimit të UÇK-së ishte e gjerë, pra demokratike.

Zyra e UÇK-së në Prishtinë ka pranuar dhe analizuar propozimet e ndryshme ndërkombëtare për Kosovën dhe të gjitha refuzimet që i kemi bërë kanë qenë të argumentuara dhe bindëse. Janë të njohura draftet e ndërmjetësit amerikan, Christopher Hill, të cilat qarkullonin midis Prishtinës dhe Beogradit dhe jam i bindur që një mori e argumenteve dhe arsyetimeve ndërkombëtare kundër Milosheviqit vinin pikërisht nga Baca Adem.

Krahasuar me të gjithë politikanët e tjerë, Baca Adem nuk ishte përpara vetëm me guxim. Ai e njihte tejet mirë historinë e Serbisë dhe skenën politike atje, ai e njihte shumë mirë mendësinë dhe gjendjen e popullit serb andaj në intervistat për mediet në serbisht ka ditur si askush tjetër se çka duhej thënë. Leximet e gjata dhe

studimet e thella në burg e kishin pajisur Bacën Adem me dije të paçmueshme së cilës i kishte ardhur dita, pra dita që po bëhej dritë për të gjithë të tjerët.

Baca Adem për nga botëkuptimi ishte hegelian. Ai besonte që përparimi i popujve drejt lirisë dhe i shoqërive drejt barazisë nuk shkonte përmes kompromiseve e konsensusëve por nëpërmjet ballafaqimeve të vullneteve e të interesave. Mendimet e Bacës Adem udhëhiqeshin nga logjika dialektike e Hegelit dhe jo nga ajo formale e Aristotelit. Pra, teza, antiteza, sinteza; konflikti i të kundërtave drejt sintezës në një rend sipëror.

Zyra e UÇK-së me në krye Bacën Adem ka bërë përpjekje të pareshtura për krijimin e një asambleje kombëtare të partive, organizatave e shoqatave të ndryshme në Kosovë, në kushtet kur Kuvendi i atëhershëm i Republikës së Kosovës pas zgjedhjeve të 24 majit 1992 dhe 22 marsit 1998 nuk ishin mbledhë asnjëherë. Kemi bërë përparime të shumta dhe shumë përfaqësues të subjekteve tashmë ishin përcaktuar. Kjo punë nuk u rrumbullakua për shkak të disa faktorëve duke theksuar këtu mungesat e përfaqësuesve nga disa subjekte që ne i kemi pritur, sepse kemi dashur edhe unitetin edhe gjithëpërfshirjen.

Përfaqësimi politik i UÇK-së ishte mbi të gjitha çështje dije e vetëdije, por para së gjithash ishte çështje guximi. Baca Adem nuk qëndronte shumë në zyrë. Janë mbi 30 udhëtime të Bacës Adem në zonat e luftës gjatë atyre gjashtë muajve për t'u takuar me Shtabin e Përgjithshëm, komandantët e zonave operative dhe ushtarët e UÇK-së. Në këto takime shkëmbeheshin mendime e konsolidoheshin qëndrimet, buronin idetë dhe inkurajoheshim ndërsjelltazi. Gjithçka ishte me shumë rrezik, çdo

udhëtim, çdo takim mund të ishte i fundit, secila përshëndetje me mirupafshim tingëllonte si lamtumirë.

Bacën Adem nuk e burgosën dhe nuk e vranë sepse Serbia besonte që kjo do të ishte kundërproduktive për vetë Serbinë. Njeriun që e kishte mbajtur në burg për 28 vjet dhe që ishte fitues i çmimit Saharov, njeriun i cili ishte i gatshëm në çdo moment që të burgosej e të vritej, Serbia s'kishte hesap as ta burgoste dhe as ta vriste. Pikërisht kjo situatë e pakëndshme e Serbisë me Bacën Adem po tregonte që Kosovës po i afrohej liria. Kur nuk dinë nëse duhet të të lënë gjallë ose të të vrasin, kur nuk dinë nëse duhet të të burgosin ose jo, duhet ta dish se tashmë ke fituar.

Një filozof i huaj bashkëkohor bën një dallim interesant dhe të vlefshëm midis njeriut heroik dhe njeriut të guximshëm. Të jesh i guximshëm do të thotë më shumë se të jesh hero. Heroi ballafaqohet me pamundësinë, kurse i guximshmi bashkëjeton me të. Heroi e ka aktin heroik kurse i guximshmi e ka procesin të tillë. Baca Adem ishte njeri i guximshëm. Një fjalë e urtë popullore thotë që zinxhiri është i fortë aq sa është hallka më e dobët e tij. Të flasim tash për hallkën më të dobët të kohës së luftës çlirimtare do të na kthente tek aktualiteti i sotshëm politik gjë që nuk dua ta bëj. Mirëpo, të jemi të sigurt se hallkat më të forta të luftës sonë çlirimtare ishin heronjtë e kombit dhe Adem Demaçi, heronjtë dhe njeriu i guximshëm, njeriu më i guximshëm.

